ISSN 2078-6794. Вісник Львівського університету. Серія мист-во. 2026. Вип. 29. С. 74–85
Visnyk of the Lviv University. Series Art Studies. Issue 29. P. 74–85

УДК 78.087.683.091.6/.8:327.82-042.3](477)"2022/...":364-322"364"
DOI: http://dx.doi.org/10.30970/vas.29.2026.74-85

КУЛЬТУРНА ДИПЛОМАТІЯ ЛЬВІВСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЧОЛОВІЧОЇ ХОРОВОЇ КАПЕЛИ “ДУДАРИК” В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОЇ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Анастасія ПАТЕР

ORCID: https://orcid.org/0000-0001-5712-1215
Львівський національний університет імені Івана Франка,
кафедра музикознавства та хорового мистецтва,
вул. Валова, 18, Львів, Україна, 79008
e-mail: anastasiya.pater@lnu.edu.ua

Проведено комплексний науковий аналіз та узагальнення практичного досвіду діяльності Львівської національної академічної чоловічої хорової капели “Дударик” як автономного та дієвого суб’єкта інституту культурної дипломатії України. Дослідження актуалізовано в контексті ведення Російською Федерацією повномасштабної екзистенційної війни проти української держави, коли культурний простір трансформується у стратегічний чинник національної безпеки, протидії дезінформації та консолідації світової спільноти.

Детально простежено історичну генезу амбасадорської місії колективу, витоки якої сягають кінця 80-х років XX ст., а також систематизовано хронологію, географію та соціокультурну специфіку його закордонної діяльності протягом воєнного періоду 2022–2025 рр. На основі вивчення великої кількості емпіричних джерел, медійних рецензій та свідчень учасників досліджено масштабні благодійні гастрольні тури капели “Дударик” країнами Західної та Північної Європи, зокрема, Латвією, Німеччиною, Австрією, Данією, Францією, Італією та Ватиканом у межах міжнародного волонтерського проєкту “Stand with Ukraine”.

Особливу увагу приділено репертуарній політиці колективу (програми духовної музики, класичної спадщини та народної пісні), колаборацій із провідними європейськими диригентами і хоровими інституціями, а також участі у знакових подіях, як-от виконання Літургії у базиліці св. Петра у Ватикані. Доведено, що академічне хорове мистецтво у виконанні капели слугує ефективним інструментом легітимізації української суб’єктності за кордоном, концептуально маркує належність вітчизняної культури до спільноєвропейського цивілізаційного простору та виконує важливу прагматичну функцію щодо збору фінансових ресурсів для матеріально-технічного забезпечення Збройних Сил України. Обґрунтовано феномен “хорового фронту” як невід’ємного складника сучасної державної стратегії “м’якої сили”.

Ключові слова: культурна дипломатія, культурний амбасадор, хорове мистецтво, хорова капела “Дударик”, волонтерський рух, культурний фронт, російсько-українська війна.

© Патер Анастасія, 2026

В умовах сучасної геополітичної кризи та ведення Російською Федерацією повномасштабної екзистенційної війни проти України, захист державного суверенітету зміщується не лише в мілітарну, а й у соціокультурну та інформаційну площини. Культурна дипломатія у цей період трансформується з класичного інструменту "м'якої сили" (soft power) на стратегічний чинник національної безпеки, здатний консолідувати світове співтовариство задля підтримки України.

Феномен культурної дипломатії та використання концепту "м'якої сили" (*soft power*) у міжнародних відносинах є предметом прискіпливої уваги як класиків політичної науки (зокрема Дж. Ная), так і плеяди сучасних українських дослідників, які переосмислюють ці теорії крізь призму воєнного стану та екзистенційного протистояння. Якщо класичне розуміння даного поняття передбачає здатність спонукати до дії з допомогою аргументів, а також завдяки чиннику привабливості сприяти формуванню позитивного іміджу та легітимізації цінностей [23], то сьогодні фактор культури як складової "м'якої сили" набуває осучасненого значення у світовій політиці. Зростає його вплив на соціально-економічні процеси та міжнародні відносини, відтак, як зауважує Інна Костиря, "держави все більше звертають увагу на розвиток своєї культурної дипломатії, оскільки експорт, розповсюдження і популяризація національної культури є надійним і діючим інструментом зовнішньої політики і ефективним засобом представлення національних інтересів на міжнародній арені" [10, с. 23].

Сучасні дослідження актуалізують питання, присвячені трансформації процесів культурної дипломатії України після початку повномасштабного вторгнення РФ у 2022 р. Таким чином, Марія Шкурко подає стратегічні орієнтири щодо розвитку культурної дипломатії під час війни, наголошуючи на належному ресурсному забезпеченні культури державним апаратом, створенні довгострокових програм з підтримки митців, розширенні географічних меж культурної дипломатії, розвитку і підтримці українських студій в іноземних університетах і т. д. [21, с. 746]. Марія Кушнарьова акцентує на розширенні механізмів реалізації української культурної дипломатії у всіх видах мистецької діяльності через участь представників України у щорічних європейських та світових культурних подіях, організації та проведенні спеціальних заходів, присвячених українській культурі, гастролях численних українських мистецьких колективів, реалізації онлайн-проєктів, присвячених українській культурі, інституціональній діяльності, як роботі з доєюднання об'єктів до Списків світової спадщини ЮНЕСКО, тощо [11, с. 42]. Подібні акції та події, як зазначає Тетяна Гуменюк, створюють платформу для обговорення питань пам'яті, історії та культурних зв'язків на міжнародному рівні [2, с. 68].

Деякі наукові пошуки фокусуються на прагматичному вимірі мистецьких практик як комунікативних каналів міжнародного впливу. Валентина Редя аналізує потенціал участі українських митців, передусім музикантів, у створенні міжнародного іміджу сучасної України, у налагодженні дієвих контактів зі світовою культурною спільнотою та наголошує на прикладній і функціональній ролі української музики під час

війни – “її сприймають як голос країни, розповідаючи світові, якою є вітчизняна музична історія та як звучить сучасна Україна” [16, с. 157]. Питаннями музичної дипломатії у ширшому історичному контексті займалися також О. Коменда (посилання на монографію про Козаренка) [8] та О. Козаренко [7], досліджуючи, як національна ідентичність маркується через композиторську та виконавську творчість на міжнародних аренах.

Окрему групу становлять історико-біографічні та мистецтвознавчі дослідження, що висвітлюють генезу, репертуарну політику та специфіку становлення українських хорових колективів. Зокрема, окремі аспекти спадкоємності хорової дипломатії від Української республіканської капели під орудою Олександра Кошиця (1919) до сучасних колективів та їх ролі у формуванні культурного бренду України розглядали Тіна Пересунько [15], Ольга Бенч [1], Віктор Малюцький [14].

Водночас, попри наявність ґрунтовного теоретичного підґрунтя щодо “м’якої сили”, поза увагою науковців залишається цілісний, системний емпіричний аналіз діяльності конкретних музичних інституцій як автономних суб’єктів культурної дипломатії у хронологічних межах 2022–2025 рр. Більшість наявних публікацій у цій сфері є фрагментарною або обмежена короткими інформаційними повідомленнями в медіа.

Метою статті є комплексний аналіз та узагальнення практичного досвіду Національної чоловічої хорової капели “Дударик” як культурного амбасадора України, що проводить системну діяльність із просування національного мистецького бренду та фінансової підтримки оборонного сектору держави в часи повномасштабного вторгнення РФ.

Методологічну основу дослідження становить комплексний підхід, що поєднує історико-хронологічний метод (для відстеження генези колективу та динаміки його гастрольної діяльності), метод джерелознавчого аналізу (вивчення відгуків, пресрелізів, рецензій у медіа та свідчень безпосередніх учасників подій) та метод системно-функціонального аналізу, який дозволив розглянути хорове мистецтво як цілісний дипломатичний інструмент.

Львівська національна академічна чоловіча хорова капела “Дударик” була заснована у 1971 р. Миколою Лукичем Кацалом. Початково колектив функціонував як хор хлопчиків при Львівському відділенні Музично-хорового товариства УРСР. Від початку творчого існування колектив визначив своє національно переконливе місце в культурно-мистецькому середовищі тодішнього радянського простору. Так, Максим Храмов ґрунтовно проаналізував заснування та тернистий шлях розвитку Львівської національної академічної чоловічої хорової капели “Дударик” у радянський та ранній постперебудовний періоди. Автор докладно описує, як колектив під керівництвом М. Кацала чинив спротив радянській деукраїнізації, актуалізував пласти забороненої сакральної музики та закладав підвалини своєї майбутньої міжнародної місії: “«Дударик» виник немов наперекір черговому сплеску деукраїнізації під хибно зрозумілими гаслами інтернаціоналізму, довго крокував проти течії. Змінити загальне річище йому було не під силу, однак прокласти своє, наснажене з джерела народної пісні, він зміг” [19, с. 5]. Всупереч накладеній цензурі щодо виконання творів сакральної тематики,

у 80-х роках ХХ ст. хор поповнив свій репертуар духовними творами українських композиторів.

Уже із настанням новітнього відродження національної культури хор був озброєний не тільки оригінальними обробками народних пісень, хоровими шедеврами "золотої доби", а й цікавими інтерпретаціями хорових творів сучасних українських композиторів. Заслугою хору "Дударик" є відновлення втраченої традиції виховання дитячих, юнацьких і чоловічих голосів, витоки якої виходять із доби Київської Русі. Одним із перших здобутків, які свідчать про високу виконавську майстерність колективу, була перемога на Першому республіканському конкурсі хорових колективів ім. М. Леонтовича у травні 1989 р.

За плечима хору успішна концертна діяльність та активна участь у громадсько-релігійному житті Львова, України, української громади Європи й далеко за межами нашого континенту, де колектив був культурним амбасадором. Згідно з класичним тлумаченням, "амбасадор" – це особа найвищого дипломатичного рангу, яка є офіційним представником однієї держави в іншій або в міжнародній організації. Сучасне трактування поняття розширює свої межі й застосовується у сфері маркетингу, де амбасадор – це публічна особа, яка представляє бренд, країну чи спільноту, формуючи позитивний імідж та транслюючи їхні цінності широкій аудиторії. Це сучасне поняття, яке виходить за рамки класичного дипломатичного значення й охоплює представників у маркетингу, культурі, мистецтві та суспільно-громадській діяльності.

Посідаючи місце вагомого маркера національної ідентичності, українське хорове мистецтво становить підґрунтя національного культурного бренду. Водночас Львівська національна академічна чоловіча хорова капела "Дударик" (спільно з хором хлопчиків) діє як головний репрезентант і каталізатор розвитку цієї виконавської традиції. Понад п'ять десятиліть колектив виконує міжнародну репрезентативну місію, демонструючи світовій спільноті високий професійний рівень українського хорового мистецтва. Творчий шлях хору як культурного амбасадора розпочався ще на початку 70-х років ХХ ст., коли відбувалися перші концертні поїздки до країн Балтії (Литва, Латвія, Естонія), Угорщини та Польщі. Відтак після розпаду радянської системи відбувся вихід капели на провідні закордонні сцени, зокрема США та Канади.

У численних відгуках та рецензіях на гастрольні концерти "Дударика", які залишилися здебільшого на шпальтах українського щоденника "Свобода", зазначали логіку побудови концертної програми, вокально-технічну майстерність та мистецьку цілісність виконання. Композитор і диригент українського походження Ярополк Ласовський наголошував, що хорова капела є уособленням блискучої віртуозності, яка, на його думку, полягає у вмінні виконувати найскладніші твори з найбільшою легкістю та здатності показати найвищу майстерність, виконуючи менш складний твір [6, с. 37]. Саме поєднання таких ознак визначає світове визнання виконавців.

Загалом впродовж свого існування колектив провів низку закордонних концертних виступів на теренах Польщі (Кошалін, Ельбльонг, Щецін, Білий Бір

та ін.), Австрії (Гамінг, Зальцбург), Франції (Ніца, Антіби, Париж), Німеччини (Ганновер, Гамельн), Бельгії (Брюссель, Антверпен). Зокрема, капела має вагомий досвід виступів на вітчизняних та закордонних хорових імпрезах. Свій шлях у цьому напрямі "Дударик" розпочав 19 травня 1992 р. в Ченстохові (Польща). Згодом колектив став постійним учасником і лауреатом престижних міжнародних конкурсів та фестивалів у Кошіце (Словаччина), Монтре та Фрібурзі (Швейцарія), а також у польських містах Кракові, Варшаві, Замості, Любліні, Вількасах і Гіжицьку.

В умовах сучасної російської агресії проти України особливої актуальності набуває культурна дипломатія. Вона є ефективним інструментом протидії дезінформації, сприяє збереженню національної культурної спадщини та інтеграції внутрішньо переміщених осіб і діаспори за кордоном. Крім того, інститути культурної дипломатії забезпечують формування позитивного міжнародного іміджу держави, консолідацію закордонного українства та створюють підґрунтя для подальшої інтеграції країни у глобальний соціокультурний та економічний простір.

Практичним втіленням зазначених функцій на мікрорівні є хорова капела "Дударик", яка діє як ефективна локальна інституція культурної дипломатії України. В умовах повномасштабної російської агресії колектив активізував діяльність у соціокультурному та гуманітарному просторах. Цей вектор реалізується через репрезентацію низки масштабних концертних програм, що актуалізують духовний пласт вітчизняної хорової культури та народної пісенної спадщини, зокрема: "1000 років української духовної музики", "Вечір хорових концертів", "Пісні п'яти століть", "Пісні перемоги" та "«Дударик» – найкращі пісні". Крім суто мистецької функції, інституція проводить волонтерську діяльність, спрямовуючи фінансові надходження від концертів на матеріально-технічне забезпечення Збройних Сил України. Пріоритетним завданням капели на сучасному етапі є інтеграція в європейський культурний простір через популяризацію української пісенної спадщини для посилення міжнародного інтересу до держави. Така діяльність демонструє історичну тяглість інституційних практик, корелюючи з місією Української республіканської капели під керуванням Олександра Кошиця, реалізованою понад століття тому.

З початку повномасштабного вторгнення Російської Федерації "Дударик" проводить масштабну культурно-дипломатичну діяльність, провівши низку концертних виступів у різних країнах Європи, зокрема в межах волонтерського туру "Stand with Ukraine" ("Стій з Україною"). Джерельною базою для реконструкції хронології і географії благодійних турів колективу, аналізу системного характеру амбасадорської місії капели є хроніка концертної діяльності, детально висвітлена на Facebook-сторінці капели [12] та інших медіаресурсах, а також фото- і відеоматеріали з особистого архіву автора статті.

Латвійський вектор гастрольної діяльності. Тур розпочався з Латвії (від 25 липня до 1 серпня 2022 р.), де було проведено чотири концерти: у Верманському парку в центрі Риги, у Великій Гільдії, у лютеранській церкві Дубултi (Юрмала) та у храмі св. Франциска (Рига). У зазначених локаціях

колектив виступав з програмою “1000 років музичної історії України”. На знак пошани до приймаючої сторони капела підготувала кілька номерів латиською мовою – гімн Латвії, народну пісню “Вій, вітерець” та “Сонце, Перконс, Даугава” (музика Мартіньша Браунса на вірші Яніса Райніса). На завершення подорожі капела співала для української громади Риги урочисту Літургію в католицькому храмі св. Франциска.

Для дитячо-юнацького складу колективу ця поїздка мала важливе значення в контексті психологічної реабілітації в умовах стресових чинників початкового етапу повномасштабної війни. Крім насиченої концертної програми, організатори забезпечили рекреаційну складову для учасників, організувавши відпочинок на узбережжі в Юрмалі та екскурсійну програму в Ризі. Кураторка проєкту Габріела Каб’єр наголошувала на глибокому емоційному резонансі виступів капели, зауважуючи, що слухачі не стримували сліз під час виконання творів [13].

Наприкінці березня 2023 р. (24–27 березня) чоловічий склад хорової капели “Дударик” знову вирушив на гастролі до Латвії із п’ятьма благодійними концертами на підтримку ЗСУ в містах Даугавпілс (Daugavpils), Єкабпілс (Jēkabpils), Рига (Rīga), Саулкрасті (Saulkrasti). У програмі капели поєднувалася духовна, народна та авторська музика різних епох.

У липні 2023 р. капела “Дударик” представляла Україну на масштабному латвійському святі пісні та танцю – фестивалі з історичною традицією проведення кожних п’ять років, починаючи з 1873 р. Упродовж тижня колектив брав участь у щоденних сольних концертах, виступах та репетиціях спільно з 15-тисячним хором, який об’єднав 270 латвійських колективів для підготовки до Гала-концерту на Співочому полі в Межапарку (*Mežaparks*). “Дударик” був єдиним іноземним учасником цього заходу, а спільне виконання Державного гімну України перетворилося на потужний акт солідарності латвійського народу, який у такий спосіб продемонстрував світовій спільноті підтримку України у визвольній боротьбі [4].

Маршрут липневих гастролей містив сольний концерт у Домському Катедральному соборі (де, зокрема, було виконано “Стихиру Різдву Христовому” галицького напіву в аранжуванні Дмитра Кацала), недільну Літургію у церкві св. Антонія, а також візит до резиденції Президента Латвії у Ризькому замку, де на знак подяки за гостинний прийом колектив виконав латиську народну пісню “Pūt, vējiņi”. У березні–квітні наступного періоду капела знову відвідала Латвію та Польщу, давши шість концертів у Варшаві, Ризі, Даугавпілсі, Єкабпілсі та Саулкрасті.

Німецько-австрійський вектор дипломатії. Від початку повномасштабного вторгнення відбулося п’ять концертних поїздок до Німеччини та Австрії. У вересні 2022 р. капела вирушила у концертний тур, у межах якого проведено дев’ять благодійних концертів у містах Кассель, Геттінген, Айнбек, Гьохштадт. 30 вересня у Геттінгені колектив взяв участь у міжнародному фестивалі разом із хорами з Франції, Фінляндії, Німеччини та Австрії. Фінальний концерт фестивалю зібрав близько тисячі шанувальників, серед яких були депутати Сейму та Європарламенту. Зокрема, у розмові керівника капели Дмитра Кацала із представницею Єврокомісії з питань

культурного співробітництва було окреслено наміри щодо майбутніх спільних проєктів після перемоги.

Кульмінаційними точками закордонного турне "Стій з Україною" стали виступи у Мюнхені та Відні, які продемонстрували високий рівень інтеграції українського мистецтва у європейський культурний простір. Зокрема, концерт у мюнхенській церкві св. Людвіка, що зібрав близько 800 слухачів, пройшов за участю представників дипломатичного корпусу, духовенства (зокрема владики Богдана Дзюраха) та академічної спільноти. Особливого мистецького статусу вечору надала участь народного артиста України Сергія Магери, який у супроводі капели виконав сольну партію в емблематичному творі Олександра Родіна "Україні". Фінальний акорд проєкту відбувся у віденському соборі св. Стефана за сприяння о. Юрія Коласи. Творча колаборація капели з оперною співачкою Зоряною Кушплер (виконання "Panis angelicus" С. Франка та пісні "Роду наш красний") концептуально поєднала європейську класику з українською традицією [9]. Подію відвідали знакові постаті української культури – Іван Малкович та Іван Марчук, а завершальне колективне виконання композиції "Червона калина" уся спільнота храму трансформувала мистецький захід у масштабну соціокультурну маніфестацію.

Важливим етапом міжнародної діяльності капели стала низка з восьми благодійних концертів, проведена наприкінці травня 2023 р. в Німеччині (міста Гавельберг, Геттінген, Гайлігенштадт, Єна, Ерфурт, Магдебург, Майнц, Гогенгрібен). Цей гастрольний цикл відзначено тісною творчою взаємодією з німецьким диригентом Райнхардом Зеєхафером у межах фестивалю Altmark Festspiele 2023, а також партнерством із провідними німецькими колективами хлопчиків: Göttinger Knabenchor, Knabenchor der Jenaer Philharmonie та Mainzer Domchor.

Репертуарна палітра виступів концептуально поєднала західноєвропейську класику з українським фольклорним та духовним мелосом. Зокрема, під час концерту 20 травня 2023 р. виконання духовної кантати Йоганна Себастьяна Баха "Wo soll ich fliehen hin" інтегрувалося в меморіальний контекст через хвилину мовчання в пам'ять про жертв війни, а завершенням імпрези став спільний масштабний виступ – інтерпретація кантати "Carmina Burana" Карла Орфа [5]. Програми спільних концертів із Геттінгенським хором хлопчиків унаочнили діалог культур через паралельне виконання творів "Сонце ся сховало" Станіслава Людкевича, "Im Märzen" Фрідріха Герцоґа та канону "Dona nobis pacem". Своєю чергою, у храмі святого Міхаеля завдяки співпраці з хором хлопчиків Єнської філармонії було заманіфестовано міжнародну впізнаваність української музики через звучання "Щедрика" Миколи Леонтовича поруч із композицією "Danke schön und auf Wiedersehen" Евальда Гайна.

Знаковим кроком у контексті професійного зростання та міжнародного визнання колективу стало залучення юнацького складу "Дударика" до запису Симфонії № 8 Густава Малера ("Симфонія тисячі") під орудою головного диригента Оркестру Єнської філармонії Сімона Гауденца, де українські виконавці увійшли до зведеного хору хлопчиків Єни, Геттінгена та Майнца [24]. Логічним продовженням цієї культурно-дипломатичної місії став концерт

“1000 років української музиці”, проведений 26 травня 2024 р. в Майнці, який викликав потужний суспільний та критичний резонанс серед німецької аудиторії [18].

У грудні 2024 р. на запрошення Асоціації українських студентів у Кельні та за сприяння місцевого духовенства колектив провів різдвяне концертне турне Німеччиною. Зокрема, 17 грудня спільно з хорами Кельнського собору (настоятель – о. Єрг Штокем) капела долучилася до виконання програми “Співаймо Адвент” [22]. Сольні благодійні виступи відбулися також у Кельнському університеті, історичній Ратуші міста, у храмах Кельна, Франкфурта-на-Майні та Ойскірхена, де репертуарну основу становили високохудожні зразки національної духовної та різдвяної класики, зокрема твори Кирила Стеценка, Василя Барвінського, Нестора Нижанківського, Ганни Гаврилець та Валентина Сильвестрова. За визначенням організаторки проєкту Уляни Деркач, подібні мистецькі ініціативи унаочнюють європейську належність та інтегрованість української культури. Водночас у німецьких медіа було акцентовано на глибокому соціокультурному й емоційному контрасті між високим рівнем виконавської майстерності українських митців та воєнними реаліями їхнього повсякдення в умовах постійних ракетних загроз [20].

Розширення географії культурного фронту (Данія, Франція, Італія, Ватикан). У грудні 2023 р. за запрошенням голови Українського Дому в Данії Наталії Попович та за сприяння Посольства України і Мерії Копенгагена капела провела чимало різдвяних концертів у данській столиці. Фінал триденного туру відбувся у Копенгагенській ратуші. Н. Попович схарактеризувала ці виступи як хорову дипломатію в дії, що демонструє стійкість української культури в умовах агресії [17]. У березні 2024 р. (11–12 березня) “Дударик” презентував хорове мистецтво у Франції – в Паризькому театрі Сен-Леон та храмі м. Сен-Жермен-ан-Ле.

Важливим кроком у 2025 р. стало отримання почесного запрошення до участі у святкуванні Ювілейного року Української Греко-Католицької Церкви в Італії. Від 24 червня до 5 липня 2025 р. за ініціативи Апостольського Екзархату для українців-католиків візантійського обряду в Італії відбулися заходи у Ватикані та Римі. Кульмінацією візиту стало 28 червня, коли капела співслужила в Архиєрейській Божественній Літургії у базиліці св. Петра у Ватикані, яку очолив Глава УГКЦ Блаженніший Святослав. Колектив репрезентував українську хорову спадщину для паломників з усього світу [3]. Додатково капела дала три сольні благодійні концерти в межах проєкту “Stand with Ukraine”: у римському храмі св. Варнави, у храмі св. Софії в Римі та в місті Брешія, поєднуючи виступи із зустрічами з українською діаспорою.

Висновки. Проведене дослідження дає підстави для висновку про системний та стратегічний характер діяльності Національної чоловічої хорової капели “Дударик” як культурного амбасадора України в період повномасштабної війни. Протягом 2022–2025 рр. колектив не лише демонстрував високу виконавську майстерність на провідних європейських майданчиках, а й трансформував мистецькі заходи у потужні майданчики солідарності, протидії дезінформації та збору благодійних коштів для Збройних

Сил України. Ефективність такої хорової дипломатії проявляється у залученні європейських інституцій до спільної культурної взаємодії, що закріплює інтеграцію України у спільний західноєвропейський простір. Оцінку довгострокових наслідків цієї діяльності в історичній перспективі зможуть дати майбутні покоління дослідників.

Список використаної літератури та джерел

1. Бенч О. Український хоровий спів. Актуалізація звичаєвої традиції. Київ : Український світ, 2002. 440 с.

2. Гуменюк Т. Український культурний фронт: дискурс “культури скасування”. *Наукові записки НаУКМА. Історія і теорія культури*. 7 серп. 2024. С. 61–68.

3. Дерев’янко О. Львівський “Дударик” заспівав у Ватикані перед паломниками з усього світу. URL: https://portal.lviv.ua/news/2025/06/29/lvivskyj-dudaryk-zaspivav-u-vatykani-pered-palomnykamy-z-usoho-svitu (дата звернення: 15.03.2026).

4. “Дударик” – Гімн України. Латвійський фестиваль пісні та танцю : YouTube. URL: https://www.youtube.com/watch?v=H0dci2PJh5s&list=RDH0dci2PJh5s&start_radio=1 . Дата публікації 07.07.2023 (дата перегляду: 09.04.2026).

5. Карл Орф “Carmina Burana” : Відео з генеральної репетиції під керівництвом Reinhard Seehafer Reinhard Seehafer : Facebook. 2023. URL: https://www.facebook.com/watch/?v=952348219139368 (дата перегляду: 15.03.2026).

6. Кацал М. Сад пісень. Лауреат Національної премії України ім. Тараса Григоровича Шевченка Львівська державна академічна чоловіча хорова капела “Дударик”: розповідь про перші 40 років діяльності : фотоальбом. Львів : МС, 2012. 262 с.

7. Козаренко О. Феномен української національної музичної мови / відп. ред. І. Пясковський, О. Купчинський ; Наукове товариство ім. Шевченка у Львові. Львів : [б. в.], 2000. 284 с. (Українознавча бібліотека НТШ ; чис. 15).

8. Коменда О. Універсальна творча особистість в українській музичній культурі : дис. … д-ра мистецтвознав. : 17.00.03 / Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. Київ, 2020. 455 с.

9. Концерт “Дударика” за участі Зоряни Кушплер у головному соборі Відня : YouTube. URL: https://www.youtube.com/watch?v=EWOpj_FQUxk&list=RDEWOpj_FQUxk&start_radio=1&t=917s. (Дата перегляду: 17.04.2026).

10. Костиря І. О., Шевченко М. І., Янченко Н. М. Культурна дипломатія як ідентифікатор держави в контексті глобалізації. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв :* наук. журнал. 2021. № 4. С. 20–25.

11. Кушнарьова М. Українська культурна дипломатія під час війни: досвід, проблеми, перспективи. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. 2023*. Вип. 67. С. 35–53.

12. Львівська національна академічна чоловіча хорова капела “Дударик” : Facebook. 2022–2025. URL: https://www.facebook.com/Dudaryk.choir/?locale=uk_UA (дата звернення: 18.03.2026).

13. Львівський “Дударик” вразив латвійців своїм співом. URL: https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3541781-lvivskij-dudarik-vraziv-latvijciv-svoim-spivom.html?fbclid=IwY2xjawN90vxleHRuA2FlbQIxMQBzcnRjBmFwcF9pZBAyMjIwMzkxNzg4MjAwODkyAAEeVH4eBj3-sp1-jUfPnjl5ia0VvoFtv1aipkNg_YAkYRk1E_xFTIOoOG249SM_aem_I70jcm-bMPuJazjE7J0_Vg (дата звернення: 25.03.2026).

14. Малюцький В. О. Хорове мистецтво як елемент культурного бренду України: традиції, трансформації, перспективи. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв :* наук. журнал. 2025. № 2. С. 181–187.

15. Пересунько Тіна. Культурна дипломатія Симона Петлюри: “Щедрик” проти “русского мира”. Місія Капели Олександра Кошиця (1919–1924). Київ : Вид. дім “АртЕк”, 2019. 312 с.

16. Редя В. Музика в культурній дипломатії сучасної України. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*. Рівне : РДГУ, 2024. Вип. 48. С. 153–160.

17. Українська капела “Дударик” колядує в Копенгагені на користь ЗСУ. URL: https://risu.ua/ukrayinska-kapela-dudarik-kolyaduye-v-kopengageni-na-korist-zsu_n144823 (дата звернення: 25.03.2026).

18. Українське товариство у Майнці : Facebook. 2023. URL: https://www.facebook.com/profile.php?id=100091623863158 (дата звернення: 25.03.2026).

19. Храмов М. Незапізніле визнання. *Молодь України*. 1989. 11 лют. (№ 29). С. 5.

20. Шиян О. “Шароварщина – це не те, що ми маємо показати в Європі” : українка з Кельна Уляна Деркач про гастролі “Дударика” і культурну дипломатію. URL: https://zaxid.net/vistup_horu_dudarik_u_kolni_video_pro_kulturnu_diplomatiyi_za_kordonom_n1601490?fbclid=IwY2xjawN9mClleHRuA2FlbQIxMQBzcnRjBmFwcF9pZBAyMjIwMzkxNzg4MjAwODkyAAEeKyxVurPvpFOExo6Dh4sN3iha4_bj5zibz5kmPvRIH6qDwMPj4jVh0Rcxoeg_aem_umZ-OYeI5pwj18ENOPymVw (дата звернення: 10.04.2026).

21. Шкурко М. Культурна дипломатія України під час війни. *Україна дипломатична*. 2023. Вип. 24. С. 741–749.

22. Domchöre singen zum advent : Adventskonzert im Kölner Dom : YouTube. URL: https://www.youtube.com/watch?v=GJ-EqZqTd8A&list=RDGJ-EqZqTd8A&start_radio=1 (дата перегляду: 10.04.2026).

23. NYE, J. S., Jr. (1990). *Bound to Lead: The Changing Nature of American Power*. New York : Basic Books. 320 s.

24. Gustav Mahler. Symphony No. 8 in E-Flat Major “Symphony of a Thousand” : YouTube. URL: https://www.youtube.com/watch?v=CFOUrSrEnns&list=OLAK5uy_mDCDMfOW_-IOCscvg2jwj9t1qnTzjmqns&index=7 (дата перегляду: 11.04.2026).

References

1. Bench, O. (2002). Ukrainskyi khorovyi spiv. Aktualizatsiia zvychaievoi tradytsii. Kyiv : Ukrainskyi svit [in Ukrainian].

2. Humeniuk, T. (2024). Ukrainskyi kulturnyi front: dyskurs “kultury skasuvannia”. Naukovi zapysky NaUKMA. *Istoriia i teoriia kultury*, 7 (Serpen), 61–68 [in Ukrainian].

3. Derevianko, O. Lvivskyi “Dudaryk” zaspivav u Vatykani pered palomnykamy z usoho svitu. Retrieved from https://portal.lviv.ua/news/2025/06/29/lvivskyj-dudaryk-zaspivav-u-vatykani-pered-palomnykamy-z-usoho-svitu (data zvernennia: 15.03.2026) [in Ukrainian].

4. “Dudaryk” – Himn Ukrainy. Latviiskyi festyval pisni ta tantsiu : YouTube. Retrieved from https://www.youtube.com/watch?v=H0dci2PJh5s&list=RDH0dci2PJh5s&start_radio=1 . Data publikatsii 07.07.2023. (data perehliadu: 09.04.2026).

5. Karl Orf “Carmina Burana” : Video z heneralnoi repetytsii pid kerivnytstvom Reinhard Seehafer : Facebook. 2023. Retrieved from https://www.facebook.com/watch/?v=952348219139368. (data perehliadu: 15.03.2026).

6. Katsal, M. (2012). Sad pisen. Laureat Natsionalnoi premii Ukrainy im. Tarasa Hryhorovycha Shevchenka Lvivska derzhavna akademichna cholovicha khorova kapela “Dudaryk” : rozpovid pro pershi 40 rokiv diialnosti : fotoalbom. Lviv : MS [in Ukrainian].

7. Kozarenko, O. (2000). Fenomen ukrainskoi natsionalnoi muzychnoi movy / vidp. red. I. Piaskovskyi, O. Kupchynskyi ; Naukove tovarystvo im. Shevchenka u Lvovi. Lviv : (Ukrainoznavcha biblioteka NTSh ; chys. 15) [in Ukrainian].

8. Komenda, O. (2020). Universalna tvorcha osobystist в ukrainskii muzychnii kulturi : dys. … d-ra mystetstvoznav. : 17.00.03 / Nats. muz. akad. Ukrainy im. P. I. Chaikovskoho. Kyiv [in Ukrainian].

9. Kontsert "Dudaryka" za uchasti Zoriany Kushpler u holovnomu sobori Vidnia : YouTube. Retrieved from https://www.youtube.com/watch?v=EWOpj_FQUxk&list=RDEWOpj_FQUxk&start_radio=1&t=917s. (data perehliadu: 17.04.2026).

10. Kostyria, I. O., Shevchenko, M. I., Yanchenko, N. M. (2021). *Kulturna dyplomatiia yak identyfikator derzhavy v konteksti hlobalizatsii. Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadriv kultury i mystetstv* : nauk. zhurnal, 4, 20–25 [in Ukrainian].

11. Kushnarova, M. (2023). Ukrainska kulturna dyplomatiia pid chas viiny: dosvid, problemy, perspektyvy. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho*, 67, 35–53 [in Ukrainian].

12. Lvivska natsionalna akademichna cholovicha khorova kapela "Dudaryk" : Facebook. (2022–2025). Retrieved from https://www.facebook.com/Dudaryk.choir/?locale=uk_UA (data zvernennia: 18.03.2026).

13. Lvivskyi "Dudaryk" vrazyv latviitsiv svoim spivom. Retrieved from https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3541781-lvivskij-dudarik-vraziv-latvijciv-svoim-spivom.html?fbclid=IwY2xjawN90vxleHRuA2FlbQIxMQBzcnRjBmFwcF9pZBAyMjIwMzkxNzg4MjAwODkyAAEeVH4eBj3-sp1-jUfPnjl5ia0VvoFtv1aipkNg_YAkYRk1E_xFTIOoOG249SM_aem_I70jcm-bMPuJazjE7J0_Vg (data zvernennia: 25.03.2026).

14. Maliutskyi, V. O. Khorove mystetstvo yak element kulturnoho brendu Ukrainy: tradytsii, transformatsii, perspektyvy. *Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadriv kultury i mystetstv : nauk. zhurnal*, 2. 181–187 [in Ukrainian].

15. Peresunko, Tina. (2019). Kulturna dyplomatiia Symona Petliury: "Shchedryk" proty "russkoho myra". Misiia Kapely Oleksandra Koshytsia (1919–1924). Kyiv : Vyd. dim "ArtEk" [in Ukrainian].

16. Redia, V. (2024). Muzyka v kulturnii dyplomatii suchasnoi Ukrainy. *Ukrainska kultura: mynule, suchasne, shliakhy rozvytku.* Rivne : RDHU, 48, 153–160 [in Ukrainian].

17. Ukrainska kapela "Dudaryk" koliaduie v Kopenhaheni na koryst ZSU. Retrieved from https://risu.ua/ukrayinska-kapela-dudarik-kolyaduye-v-kopengageni-na-korist-zsu_n144823 (data zvernennia: 25.03.2026).

18. Ukrainske tovarystvo u Maintsi : Facebook. (2023). Retrieved from https://www.facebook.com/profile.php?id=100091623863158 (data zvernennia: 25.03.2026).

19. Khramov, M. (1989). Nezapiznile vyznannia. *Molod Ukrainy*, 11 liut. 29, 5 [in Ukrainian].

20. Shyian, O. "Sharovarshchyna – tse ne te, shcho my maiemo pokazaty v Yevropi" : ukrainka z Kelna Uliana Derkach pro hastroli "Dudaryka" i kulturnu dyplomatiiu. Retrieved from https://zaxid.net/vistup_horu_dudarik_u_kolni_video_pro_kulturnu_diplomatiyi_za_kordonom_n1601490?fbclid=IwY2xjawN9mClleHRuA2FlbQIxMQBzcnRjBmFwcF9pZBAyMjIwMzkxNzg4MjAwODkyAAEeKyxVurPvpFOExo6Dh4sN3iha4_bj5zibz5kmPvRIH6qDwMPj4jVh0Rcxoeg_aem_umZ-OYeI5pwj18ENOPymVw (data zvernennia: 10.04.2026).

21. Shkurko M. (2023). Kulturna dyplomatiia Ukrainy pid chas viiny. *Ukraina dyplomatychna, 24*, 741–749 [in Ukrainian].

22. Domchöre singen zum advent : Adventskonzert im Kölner Dom : YouTube. URL: https://www.youtube.com/watch?v=GJ-EqZqTd8A&list=RDGJ-EqZqTd8A&start_radio=1 (data perehliadu: 10.04.2026).

23. NYE, J. S., Jr. (1990). Bound to Lead: The Changing Nature of American Power. New York : Basic Books [in USA].

24. Gustav Mahler. Symphony No. 8 in E-Flat Major "Symphony of a Thousand" : YouTube. Retrieved from https://www.youtube.com/watch?v=CFOUrSrEnns&list=OLAK5uy_mDCDMfOW_-IOCscvg2jwj9t1qnTzjmqns&index=7 (data perehliadu: 11.04.2026).

CULTURAL DIPLOMACY OF THE LVIV NATIONAL MEN'S CHORAL CHAPEL "DUDARYK" IN THE CONTEXT OF THE FULL-SCALE RUSSIAN-UKRAINIAN WAR

Anastasiia PATER

Ivan Franko National University of Lviv,
Department of Musicology and Choral Art,
18 Valova Str., Lviv, Ukraine, 79008
e-mail: anastasiya.pater@lnu.edu.ua

The article provides a comprehensive scientific analysis and systematization of the practical experience of the Lviv National Academic Male Choral Chapel "Dudarik" as an autonomous and highly effective agent of Ukraine's cultural diplomacy. This study is highly relevant in the context of the contemporary geopolitical crisis and the ongoing full-scale existential war waged by the Russian Federation against the Ukrainian state. In these circumstances, the cultural sphere layout transforms into a strategic factor of national security, a tool for countering hostile propaganda, and a means of consolidating the international community.

The paper traces the historical genesis of the choir's ambassadorial mission, which dates back to the late 1980s, and meticulously categorizes the chronology, geography, and socio-cultural dimensions of its foreign activities during the military period of 2022–2025. Based on a wide array of empirical sources, media reviews, and testimonies of the participants, the study examines the large-scale charity concert tours of "Dudarik" across Western and Northern Europe, including Latvia, Germany, Austria, Denmark, France, Italy, and the Vatican, held within the framework of the international volunteer project "Stand with Ukraine".

Special attention is paid to the choir's repertoire policy (comprising sacred music, classical heritage, and traditional folk songs), its collaborations with leading European conductors and choral institutions, and its participation in landmark events, such as performing the Liturgy at St. Peter's Basilica in the Vatican. The study proves that academic choral art performed by the chapel serves as an effective instrument for legitimizing Ukrainian subjectivity abroad, conceptually marking the affiliation of domestic culture with the common European civilizational space. Furthermore, it fulfills a crucial pragmatic function of mobilizing financial resources to support the Armed Forces of Ukraine. The phenomenon of the "choral front" is substantiated as an integral component of the contemporary state strategy of soft power.

Keywords: cultural diplomacy, cultural ambassador, choral art, "Dudarik" choral chapel, volunteer movement, cultural front, Russian-Ukrainian war.

Стаття надійшла до редколегії 10.09.2026 р.
Прийнята до друку 21.10.2026 р.
Опублікована 26.11.2026 р.